

บทที่ 1

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสมัยใหม่เกิดขึ้นมากมาย สังคมจึงรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านเครื่องมือต่าง ๆ หรือ เรียกว่า สื่อ เช่น โทรศัพท์ โทรศัพท์ โทรทัศน์เคลื่อนที่ ระบบคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ ซึ่งเข้ามามีบทบาทในการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น อินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นต้น เป็นเทคโนโลยีที่มีการเชื่อมโยงติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดน และทำให้โลกเราแคบลง ทั้งนี้เทคโนโลยีดังกล่าว อาจมีทั้งข้อดีและข้อเสีย หากไม่รู้จักพอประมาณในการบริโภค อาจส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค โดยเฉพาะเยาวชนได้ สถานการณ์ของสังคมไทยในปัจจุบันมีปัญหาหลายด้านที่น่าเป็นห่วง เช่น ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่เสื่อมถอยทั้งในระดับนักการเมือง ข้าราชการ หรือ คนในแวดวงอาชีพอื่น ๆ รวมถึงเยาวชน ภาพที่เห็นชัดเจนและเป็นข่าวอยู่ทุกวันนี้คือ การทุจริตคอร์รัปชัน การก่ออาชญากรรม การเสพและการค้ายาเสพติด การใช้สื่อต่าง ๆ โดยขาดการวิเคราะห์ ขาดการพิจารณา สื่อสังคมออนไลน์ และสื่อประเภทต่าง ๆ ได้ถูกใช้แพร่หลายในกลุ่มเยาวชนไทย ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา รวมถึงการแต่งกายล่อแหลม ที่เป็นมูลเหตุก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศ ของนักศึกษาหญิง การที่เยาวชนที่อยู่ในวัยศึกษาอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยา และการทะเลาะวิวาทของเยาวชนที่เป็นนักศึกษาทั้งภายในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบัน เหล่านี้เป็นต้น อาจมีผลกระทบมาจากสื่อและข้อมูลข่าวสารที่เยาวชนบริโภค ฉะนั้น เยาวชนมีความสำคัญเป็นอนาคตและเป็นกำลังอันสำคัญของประเทศชาติที่จะช่วยกันพัฒนาบ้านเมืองให้มีความเจริญรุ่งเรืองมีความมั่นคงทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และเทคโนโลยีและด้านอื่น ๆ เยาวชนจึงต้องเป็นผู้ได้รับการอบรม ดูแล และปลูกฝังทั้งความรู้คุณธรรม และจริยธรรม ให้เป็นผู้มีความพร้อมความสมบูรณ์ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และจำเป็นต้องมีการปลูกฝังให้เยาวชนตระหนัก ทั้งกาย วาจา ใจ ให้เป็นผู้มีจิตใจงดงาม จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ในการบริโภคสื่อและข่าวสาร เพื่อเป็นพลเมืองดีของชาติต่อไป

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คำว่า “คุณธรรม” และ “จริยธรรม” มักมีการพูดถึงและนำไปใช้ในความหมายที่แยกกันไม่ออก บางครั้งก็เรียกควบกันไปเป็น คุณธรรมจริยธรรม แต่ทุกคนเข้าใจตรงกันว่า ทั้งคุณธรรมและจริยธรรมเป็นคุณงามความดีที่ทุกคนควรมีประจำใจและควรนำไปปฏิบัติ

โดยเฉพาะในปัจจุบัน วิวัฒนาการของโลกก้าวล้ำนำหน้าไปจนตามไม่ทันทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ ด้านคุณธรรม และจริยธรรม เพื่อให้ทุกคนตระหนักในคุณธรรม จริยธรรม แล้วนำไปปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่อง จริยธรรม เป็นความประพฤติ การกระทำและความคิดที่ถูกต้องดีงาม รวมถึงการทำหน้าที่ของตนให้ครบถ้วนสมบูรณ์ เว้นในสิ่งที่ควรละเว้น ประกอบการและดำรงชีวิตอย่างฉลาด ด้วยสติและปัญญา รู้เหตุรู้ผลรู้กาลเทศะ กระทำทุกอย่างด้วยความรอบคอบ เสียสละอุทิศตน มุ่งมั่นและบากบั่น ความสำคัญของจริยธรรม จริยธรรม จึงเป็นเครื่องมือยุทธศาสตร์ของชาติ และ สังคมเครื่องชี้วัดความเจริญความเสื่อมของสังคมจริยธรรม เป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งสำหรับทุกคน ทุกหมู่เหล่าและทุกอาชีพ สังคมจะอยู่รอดและเป็นสุขได้ก็ด้วยจริยธรรม ในปัจจุบันกระแสทางความคิดเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ได้ถูกนำไปใช้กับหลายเรื่องหลายมิติในสังคมไทย เช่น กรณีเหตุการณ์ทางการเมือง การปกครอง การศาสนา การศึกษา การบริหาร หรือแม้แต่กระทั่งในเรื่องการประพฤติปฏิบัติของปัจเจกชน แต่จะมีสักกี่คนที่เข้าใจถึงความหมาย แนวคิด หรือทฤษฎีของคำว่า “คุณธรรม” และ “จริยธรรม” ทั้งในวิถีไทยและวิถีสากลอย่างถ่องแท้ ตลอดจนสามารถนำมาปรับใช้กับเรื่องราวและมิติต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ธานินทร์ กรัยวิเชียร (2550:10-13) ได้ให้ความเห็นว่า การปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย ต้องดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ การ “ปลูก” และการ “ปลูก” ในส่วนของการ “ปลูก” นั้นใช้สำหรับเด็กและเยาวชน ที่เปรียบเป็นดั่งผ้าขาว และจะเป็นพลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนสังคมไทยในอนาคต ซึ่งจะต้องได้รับการปลูกฝังความคิด และทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อเจริญงอกงามเป็นเมล็ดพันธ์แห่งคุณธรรมจริยธรรมที่จะเผยแพร่ในสังคมไทยต่อไป ส่วนการ “ปลูก” นั้น ใช้กับผู้ใหญ่ ที่บางครั้งได้หลงลืมหรือละเลยการนำคุณธรรมจริยธรรมมาใช้ในการประพฤติปฏิบัติ ให้เกิดการระลึกรู้ถึง ตระหนักถึงความสำคัญ และนำคุณธรรมจริยธรรมกลับมาใช้ในการดำรงตน และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชนต่อไป ตัวอย่างสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศอังกฤษสามารถดำรงมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมที่สูงส่งเอาไว้ได้ตลอดมา คือ ชาวอังกฤษได้รับการปลูกฝังคตินิยม 7 ประการมาตั้งแต่เด็ก (ข้อ 1 – 7) และเมื่อบุคคลใดมีคตินิยมทั้ง 7 ประการครบถ้วน ก็ถือว่าเป็นผู้มี “Integrity” (Integrity หมายถึง การยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องและชอบธรรม ซึ่งเป็นคุณธรรมอันสูงส่ง มีความหมายลึกซึ้งและกว้างขวางมาก และเป็นที่ยอมรับของความถูกต้องทั้งหลายทั้งปวง ที่น่าจะเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับการฝึกอบรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนหรือบุคคลทั่วไปในสังคมไทย ให้มีคตินิยมครบทั้ง 7 ประการ และการฝึกอบรมเด็กไทย ควรเพิ่มคตินิยมอีก 5 ประการ เพื่อให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมอันดีและสภาพของสังคมไทย ซึ่งคตินิยม 12 ประการ คือ สัจจะ พุทความจริง (Truth) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความระลึกใน

หน้าที่ (Sense of Duty) ความอดกลั้น (Patience) ความเป็นธรรม (Fair Play) ความเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Consideration for Others) เมตตาธรรม (Kindness) ความกตัญญู กตเวทิตา (Gratitude) ความสุภาพนุ่มนวล (Politeness) ความเคารพต่อผู้มีอาวุโส (Respect for Elders) รักษาคำพูด (Promise) และจิตสำนึกสาธารณะ เสียสละเพื่อส่วนรวม (Public Conscience) เนื่องจากคุณธรรมเป็นสิ่งที่ดีงาม เป็นกรอบของความประพฤติ ความคิดที่สังคมหรือบุคคลมีความเห็นร่วมกันว่าเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์มากกว่าโทษ ดังนั้น ทุกประเทศล้วนต้องการให้พลเมืองของตนเป็นคนที่มีความดีคุณธรรมเพื่อนำมาสู่ความสงบสุขของสังคม สำหรับประเทศไทยแล้วได้มีการกล่าวถึงคุณธรรมของประชาชนโดยเน้นการปลูกฝังตั้งแต่เด็กดังปรากฏในรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ที่บัญญัติว่ารัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม แต่การที่จะให้ประชาชนมีคุณธรรมนั้นยังต้องอาศัยความร่วมมือจากหลากหลายสถาบันทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน ครอบครัว และสื่อด้วย โดยเฉพาะปัจจัยด้านสื่อที่ถือว่ามีส่วนในการสะท้อนสภาพวิถีชีวิต การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การอบรมบ่มเพาะ ทักษะคิดค้นนวัตกรรมต่าง ๆ และการขัดเกลาพฤติกรรม

การบริโภคสื่อและข่าวมูลข่าวสารนับวันจะมีบทบาทต่อเยาวชนและสังคม จากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันพบว่ามีความขัดแย้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และมีปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้ประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนห่างเหินความดีคุณธรรมออกไป ซึ่งหากพิจารณาในมุมมองที่เกิดจากผลกระทบด้านสื่อแล้วพบว่าสื่อมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนทั้งในทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะผลกระทบต่เด็กและเยาวชน เพราะสื่อส่วนใหญ่ยังคงเน้นการดำเนินการในเชิงธุรกิจ จึงทำให้ขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งก่อให้เกิดความเสื่อมโดยเฉพาะด้านคุณธรรมและคุณธรรมที่จะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาที่สำคัญยังเกิดจากการที่ภาครัฐยังไม่สามารถควบคุมสื่อที่สร้างความเสื่อมเสียด้านคุณธรรมได้อย่างจริงจังทำให้สื่อดังกล่าวแพร่ระบาดไปโดยทั่ว และยังพบอีกว่าโรงเรียนขาดการสอนให้เยาวชนรู้จักเลือกบริโภคสื่ออย่างมีวิจารณญาณ เยาวชนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ การศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาศักยภาพในตัวของเด็กและเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของประเทศต่อไป ซึ่งการพัฒนาเยาวชนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะในการใช้ชีวิต มีความสามารถในการปรับตัวเป็นคนดีของสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น จำเป็นต้องพัฒนาการตั้งแต่แรก

เกิดและในทุกช่วงอายุ การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนเริ่มจากครอบครัวและสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ปมเพาะความรู้ แนวคิด ทักษะคติ ค่านิยม ตลอดจนอุปนิสัยของเด็กและเยาวชน นอกจากนั้น เด็กยังได้เรียนรู้เรื่องราว เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ต่างๆ จากชุมชนและสังคม แต่ปัจจุบันด้วยสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง กระบวนการเรียนรู้ของเด็กเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต สื่อกลายเป็นแหล่งเรียนรู้แหล่งใหม่ที่สามารถกระตุ้นการรับรู้และดึงดูดความสนใจจากเด็กและเยาวชนได้อย่างมาก โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้เกิดสื่อใหม่ ๆ มากมายโดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตที่มีข้อมูลจำนวนมากมหาศาล เรื่องราวที่เด็กสนใจใคร่รู้ เปิดกว้างให้เด็กเข้าไปค้นหาอย่างอิสระ ในขณะที่สื่อดั้งเดิม ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฯลฯ ซึ่งเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย ก็พัฒนารูปแบบการนำเสนอ ให้น่าสนใจโดยมีเป้าหมายการนำเสนอในเชิงพาณิชย์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นเนื้อหาการนำเสนอส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการนำเสนอความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ทั้งละคร เพลง เกมโชว์ ขำขันบันเทิงของดาราหนังร้อง แฟชั่น โฆษณาขายสินค้าและบริการ ซึ่งสร้างรายได้มหาศาลให้แก่ธุรกิจสื่อและเจ้าของสินค้า

การบริโภคสื่อและข้อมูลข่าวสารโดยขาดการคิด วิเคราะห์ และความรู้เท่าทันสื่อทำให้เยาวชน ซึมซับแบบแผนการใช้ชีวิต พฤติกรรม ค่านิยม วัฒนธรรมต่างชาติ กระแสการบริโภคนิยม ส่งผลต่อทัศนคติ ความคิด และพฤติกรรมของเยาวชน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านสื่อที่ไม่ได้เกิดจากประสบการณ์จริง หรือไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความจริงในสังคม ซึ่งเราไม่สามารถป้องกันสื่อที่สร้างผลกระทบด้านลบกับชีวิตของเด็กและเยาวชนได้ ขณะเดียวกันสื่อก็สร้างผลกระทบด้านบวกเช่นกัน สื่อถือเป็นเครื่องมือในการเปิดโลกทัศน์ การเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมสังคม รายการข่าว ความรู้ประวัติศาสตร์ และภาพยนตร์ ดีๆ ที่ได้รับรางวัลรวมทั้งส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้านดนตรีศิลปะ สื่อยังช่วยในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ทันยุคทันสมัย ส่งผลให้มีส่วนร่วมทางสังคมเพิ่มมากขึ้น และให้การรับรู้ถึงสิ่งต่างๆ ในโลกใบนี้ได้ เยาวชนส่วนใหญ่กำลังได้รับผลกระทบทางด้านลบจากสื่อ 3 ประเด็นหลัก คือ ประการแรก คือ การบริโภคนิยม เสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพ เนื่องจากการบริโภคอาหารที่ไม่มีคุณค่าทางอาหาร เช่น อาหารจานด่วน (Fast food) ส่งผลต่อการเกิดภาวะอ้วนได้ เพราะปมนิสัยบริโภคนิยมจากการนำเสนอสินค้าต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ มีค่านิยมพุ่งเป้า ฟุ่มเฟือย และใช้เงินอย่างมากไปกับสินค้าต่างๆ สร้างความเชื่อผิดๆ เกี่ยวกับรูปร่าง น้ำหนัก หรือการลดความอ้วนเนื่องจากมีสื่อโฆษณาความ “ผอมเพรียว” มากมายประการต่อมา คือ พฤติกรรมทางเพศ มักจะเกิดจากการเลียนแบบสื่อ โดยเฉพาะทีวีเป็นต้นแบบที่สำคัญของการแสดงออกทางเพศของเด็ก เช่น เพศสัมพันธ์วัยเรียน ล่วงละเมิด หลงในมายาคติทางเพศ เสพติดเซ็กส์

การแต่งตัว การวางตัวกับเพศตรงข้าม กริยาท่าทักที่เหมาะสม ค่านิยมต่างๆที่มากับละคร เป็นต้น แล้วเด็กก็นำไปปฏิบัติเป็นแบบอย่างถูกยั่วยุทางเพศจนขาดการยับยั้งชั่งใจกับเพศตรงข้าม เสี่ยงต่อการถูกล่อลวงในห้องแชทและอีเมลล์ และประการสุดท้าย คือ ความรุนแรง แนวโน้มด้านบุคลิกและนิสัยเสื่อมถอย เช่น มนุษย์สัมพันธ์ต่ำ โลกส่วนตัวที่สูง ครอบครัวยุคใหม่มองข้ามคนแปลกหน้าได้ใจไว้วางใจ พฤติกรรมยับยั้งชั่งใจต่อเรื่องที่ไม่ดีต่างๆ ลดลง พฤติกรรมเลียนแบบต่างๆ เช่น การต่อสู้จากเกม มีความซาซนต่อสื่อหลังจากหมกมุ่นกับสื่อเป็นเวลานาน เสี่ยงต่อการเข้าไปเล่นพนันออนไลน์ เคยชินกับความรุนแรงผ่านเกมออนไลน์ และเว็บไซต์วิปริต เสี่ยงที่จะขโมยบัตรเครดิตหรือขโมยเงินผู้ปกครองมาใช้เพื่อซื้อสินค้าออนไลน์ หรือสินค้าที่โฆษณาตามสื่อต่างๆ

ในปัจจุบันพบว่าเยาวชนมีปัญหาทางด้านจิตใจ มีความเสื่อมในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม ดังนั้นทุกฝ่ายต้องร่วมมือ ร่วมอย่างจริงจัง ช่วยกันแก้ปัญหาคาดคุณธรรมและจริยธรรมนับวันมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จำเป็นต้องมีมาตรการแก้ไขที่ดีพอ เพื่อป้องกันปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ปัญหาสังคม ที่มีเยาวชนเกี่ยวข้องเป็นปัญหาที่มีมานาน เนื่องขาดการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีพอ การแก้ปัญหาคาดความต่อเนื่องขาดความเอาใจใส่อย่างจริงจัง

การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชนต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง และบุคคลหลายฝ่ายในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญห ร่วมกันสร้างองค์แห่งความรู้ความมือเพื่อภูมิคุ้มกันให้เยาวชน ไปสู่ความประพฤติที่ดีงามและเป็นแบบอย่างของสังคม เพื่อจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป เป็นการแก้ปัญหาคาดของเยาวชน เช่น ปัญหาอบายมุข ปัญหาครอบครัว ปัญหาสิ่งเสพติด ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาที่เป็นคดีเยาวชน ต้องถูกสถานพินิจคุมความประพฤติตลอดจนต้องโทษในเรือนจำ และอีกหลาย ๆ ปัญหาที่กำลังรอคอยการแก้ปัญหาย่างถูกวิธี ดังนั้นปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม ชุมชน ครอบครัว และตัวเยาวชน การปลูกฝังทักษะชีวิตในการสั่งสอน การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดที่จะช่วยขัดเกลาอุปนิสัย และปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม จึงมีความสำคัญ การฝึกอบรมเยาวชนโดยจัดให้มีการเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาคุณภาพ เชิดชูความเป็นไทย ห่วงไกลยาเสพติด ย่อมเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เยาวชนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว สังคม และช่วยแก้ปัญหาคาดให้เยาวชนที่ติดบุหรี่ เหล้า สารเสพติด จะได้กลับตัวกลับใจเป็นคนดี และเยาวชนเห็นพินัยที่เป็นปัญหาของสังคม ตลอดจนเป็นแนวทางไม่ให้เยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข และสารเสพติด และปัญหาโรคเอดส์ในขณะนี้ สังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจำเป็นต้องเร่งให้มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้

เยาวชนได้เป็นคุณค่าของชีวิตที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพ ที่จะช่วยสร้างความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงให้กับประเทศชาติสืบไป

สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย มีความตื่นตัวในการที่จะพัฒนานักศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรมพร้อมทั้งมีความรู้ คือ ประกอบด้วยวิชา (ความรู้) และจรณะ (ความประพฤติ) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยมีคำขวัญประจำมหาวิทยาลัยว่า “คนดีสร้างชาติไทย ราชภัฏเชียงใหม่สร้างคนดี” ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 10 มีเจตนารมณ์มุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็น **“มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”** หรือกล่าวอีกอย่างคือบุคคลที่มีความ **“เก่ง ดี มีสุข”** ซึ่งหากนี่คือเป้าหมายหลักของภาครัฐ ที่ต้องการให้เด็กและเยาวชนไทยเติบโตอย่างสมบูรณ์พร้อมทั้งทางด้านความสามารถด้านสติปัญญาและความสามารถด้านอารมณ์ ตรงตามเป้าหมายการศึกษา คือ ผู้เรียนเป็น คนดี คนเก่ง และ มีความสุข ยึดคุณธรรมนำความรู้ สู้สังคมไทยโดยสิ่งที่จะบ่งบอกว่าบุคคลใดเป็นบุคคลที่มีความเก่ง ดี และมีสุขในการศึกษาคือ เก่ง หมายถึง ความสามารถทางพุทธิปัญญา คือ ความรู้ความเข้าใจที่แจ่มแจ้งสามารถนำไปใช้ได้ วิเคราะห์เป็น สังเคราะห์ได้ ประเมินได้อย่างเข้าใจ และรู้แจ้งตามศักยภาพ ดี หมายถึง เป็นผู้มีความคิดที่ดีทั้งต่อการเรียน ความเป็นอยู่ต่อบุคคล ต่อสังคม ชุมชน และประเทศ มีสุข หมายถึง สนุกกับการเรียนและใคร่เรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งหากจะให้ความหมาย เก่ง ดี มีสุข ในด้านการดำเนินชีวิตโดยทั่วไปของผู้คนแล้วนั้นก็จะสามารถให้ความหมายที่แตกต่างกันออกไปได้ อีก คือ เก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ดีกับผู้อื่น ดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนร่วม มีสุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ เพื่อการบริโภคสื่อและข่าวสารอย่างชาญฉลาดของเยาวชนในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ ว่าควรมีแนวทางหรือวิธีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนอย่างไร และควรส่งเสริมให้เยาวชนมีความมั่นคงทางอารมณ์ ให้มีความเฉลียวฉลาดในการบริโภคสื่อและข่าวสารที่เหมาะสมเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่นอย่างไร เพื่อให้เยาวชนสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีคุณภาพ และมีความสุข ให้สามารถเรียนรู้และปรับตัวเองเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชน

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชน

1.2.3 เพื่อหาแนวทางส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ ในการ บริโภคสื่อและข่าวสารอันชาญฉลาดของเยาวชนให้สามารถเรียนรู้และปรับตนเองเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างแท้จริง

1.3 ประเภทของการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: P&R)

1.4 คำถามการวิจัย

1.4.1 พฤติกรรมการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชนเป็นอย่างไร

1.4.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชน คืออะไร

1.4.3 แนวทางส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ ในการ บริโภคสื่อและข่าวสารอันชาญฉลาดของเยาวชนเป็นอย่างไร

1.5 คำสำคัญของการวิจัย (Research Keywords)

คำสำคัญของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม (Moral Ethics) สื่อ และข่าวสาร (Media and News) ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) เยาวชน (Youths) แขวงนครพิงค์ (Nakhon Ping Sub-district)

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ในการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชน มีขอบเขตของการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.6.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่การศึกษา ได้แก่ แขวงนครพิงค์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1.6.2 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ในการศึกษา สำหรับวิจัยเชิงคุณภาพ ขอบเขตผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น

3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้นำชุมชน (2) กลุ่มผู้ปกครอง (3) กลุ่มเยาวชน และ (4) กลุ่มพระสงฆ์ สำหรับวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเยาวชนผู้อาศัยอยู่ในแขวงนครพิงค์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เยาวชนในชุมชนแขวงนครพิงค์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการกำหนดแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ เยาวชน ผู้นำของชุมชน ผู้ปกครอง พระสงฆ์สังกัดวัดในชุมชน และตัวแทนเยาวชนของชุมชนในพื้นที่วิจัย

1.6.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประเด็นการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคสื่อและข่าวสาร ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคสื่อและข่าวสารนั้น ๆ ของเยาวชน แนวทางการส่งเสริมและรูปแบบหรือกระบวนการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ในการบริโภคสื่อและข่าวสารอันชาญฉลาดของเยาวชน

1.6.4 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

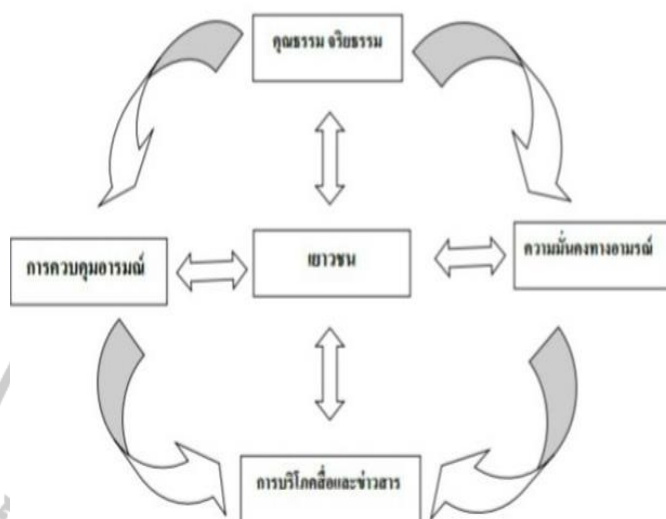
1.6.4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการร่วมกิจกรรมชุมชน

1.6.4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การที่เยาวชนมีคุณธรรมและจริยธรรมและมีความมั่นคงทางอารมณ์ในการบริโภคสื่อและข่าวสาร

1.6.5 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ตั้งแต่ เดือนกันยายน พ.ศ. 2556 – เดือนตุลาคม พ.ศ.2557

1.7 กรอบแนวคิดของการวิจัย

แผนภูมิที่ 1.1 แนวคิดในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์เพื่อการบริโภคสื่อและข่าวสารอย่างชาญฉลาดของเยาวชน

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

8.1 **คุณธรรม** หมายถึง คุณงามความดีที่เป็นธรรมชาติ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม คือ สภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ

8.2 **จริยธรรม** หมายถึง สิ่งที่ควรประพฤติเพื่อให้เกิดความดีและความถูกต้องแก่สังคม จริยธรรมที่สูงที่สุด คือ การประพฤติปฏิบัติ โดยยึดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

8.3 **ความมั่นคงทางอารมณ์** หมายถึง ภาวะที่บุคคลสามารถควบคุมอารมณ์และสะกดกันอารมณ์ของตนให้อยู่ในสภาพปกติ ไม่หวั่นไหวเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาหรือสิ่งรบกวน ความสงบสุขทางอารมณ์ สามารถปรับตัวและปรับอารมณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี มีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ยอมรับการเปลี่ยนแปลงอยู่ในโลกของความเป็นจริง และมีวิธีการคลายเครียดอย่างเหมาะสม

8.4 **การบริโภค** หมายถึง การกระทำที่ผ่านกระบวนการตัดสินใจในการเลือกรับและใช้ผลิตภัณฑ์ บริการ ความคิด ประสบการณ์และกิจกรรมเพื่อสนองความปรารถนา ความต้องการซึ่งเป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับตนเอง

8.5 **สื่อ** หรือช่องทางการสื่อสาร หมายถึง ทำการติดต่อให้ถึงกัน ชักนำให้รู้จักกัน แต่ในกระบวนการสื่อสารมวลชน หรือ “สื่อ” (Channel or Medium) หมายถึง พาหนะ นำข่าวสาร (Message Vehicles) หรือพาหนะของสาร หรือสิ่งที่ขนส่งสาร (Carrier of Messages) จากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร

8.6 **ข่าวสาร หรือ สาร** หรือข่าวสาร หมายถึง เรื่องราว เนื้อหา สาระ หรือสาร (Message) ที่ถูกถ่ายทอดผ่านทางสื่อ (Media) ซึ่งเป็นสื่อในลักษณะของ สื่อมวลชน (Mass Media)

8.7 **เยาวชน** หมายถึง คนในวัยหนุ่มสาว คือ ผู้มีอายุระหว่าง 15 – 25 ปี หรือเป็นช่วงวัยหนุ่มสาว เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างการเป็นเด็กและผู้ใหญ่ เป็นช่วงที่กังวลเกี่ยวกับรูปลักษณ์และสิ่งรอบตัวมากเป็นพิเศษ

1.9 ประโยชน์ของการวิจัยที่ได้รับ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษามี ดังนี้

1.9.1 มีองค์ความรู้ด้านพฤติกรรมการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชนในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้จากกระบวนการวิจัย

1.9.2 ได้แนวทางการพัฒนาเยาวชน ด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ เพื่อการบริโภคสื่อและข่าวสารแก่เยาวชน

1.9.3 ได้รูปแบบการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ เพื่อการบริโภคสื่อและข่าวสารอย่างชาญฉลาดของเยาวชนในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

1.9.4 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ องค์ความรู้ ด้านการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์เพื่อการบริโภคสื่อและข่าวสารอย่างชาญฉลาดของเยาวชน

1.9.5 เกิดการเรียนรู้ เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชน จากกระบวนการวิจัย

1.9.6 เห็นความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ แก่เยาวชน ในพื้นที่แขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

1.9.7 เยาวชนมีจิตสำนึกตระหนักในคุณธรรมจริยธรรม และสามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง ในการบริโภคสื่อและข่าวสารที่เหมาะสม

1.9.8 ได้องค์ความรู้ของชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนและเยาวชน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างเป็นระบบ